Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

24 päivänä helmikuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä – Direktiivi 79/7/ETY – 4 artiklan 1 kohta – Kaikenlaisen sukupuoleen perustuvan syrjinnän kielto – Kotitaloustyöntekijät – Turva työttömyyden varalta – Epääminen – Naispuolisten työntekijöiden erityisen epäedullinen asema – Hyväksyttävät sosiaalipoliittiset tavoitteet – Oikeasuhteisuus

Asiassa C-389/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Vigo (Vigon maakunnallinen hallintotuomioistuin nro 2, Espanja) on esittänyt 29.7.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.8.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

CJ

vastaan

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja A. Prechal, joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (esittelevä tuomari) ja N. Wahl,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.6.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– CJ, edustajanaan J. de Cominges Cáceres, abogado,

– Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), edustajinaan M. S. Amaya Pilares ja E. Ablanedo Reyes, letrados,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

– Espanjan hallitus, asiamiehinään M. J. Ruiz Sánchez ja S. Jiménez García,

– Euroopan komissio, asiamiehinään I. Galindo Martín ja A. Szmytkowska,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.9.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä 19.12.1978 annetun neuvoston direktiivin 79/7/ETY (EYVL 1979, L 6, s. 24) 4 artiklan 1 kohdan sekä miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa 5.7.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY (EUVL 2006, L 204, s. 23) 5 artiklan b alakohdan ja 9 artiklan 1 kohdan e ja k alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat CJ ja Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) (yleinen sosiaaliturvakassa (TGSS), Espanja) ja jossa on kyse CJ:n vaatimuksesta saada maksaa työttömyysvakuutusmaksuja.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 79/7

3 Direktiivin 79/7 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”tasa-arvoisen kohtelun periaate sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä on ensiksi toteutettava niissä lakisääteisissä järjestelmissä, jotka antavat turvaa sairastumisen, työkyvyttömyyden, vanhuuden, työtapaturmien, ammattitautien ja työttömyyden varalta, sekä sosiaalihuollossa niiltä osin kuin sillä täydennetään edellä mainittuja järjestelmiä tai korvataan ne”.

4 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan:

a) lakisääteisiin järjestelmiin, jotka antavat turvaa seuraavien tapausten varalta:

– sairaus,

– työkyvyttömyys,

– vanhuus,

– työtapaturmat ja ammattitaudit,

– työttömyys;

– –”

5 Direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tasa-arvoisen kohtelun periaatteella tarkoitetaan, että minkäänlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä välittömästi eikä välillisesti etenkään siviilisäädyn tai perheaseman perusteella eikä varsinkaan, kun on kysymyksessä:

– järjestelmien soveltamisala ja niiden piiriin pääsemisen edellytykset;

– –”

Direktiivi 2006/54

6 Direktiivin 2006/54 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tarkoitus”, säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on taata miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpano työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa.

Tätä varten siinä on säännöksiä, joilla pyritään panemaan yhdenvertaisen kohtelun periaate täytäntöön seuraavilla aloilla:

– –

c) ammatilliset sosiaaliturvajärjestelmät.

– –”

7 Kyseisen direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä sovelletaan seuraavia määritelmiä:

– –

b) ’välillinen syrjintä’: tilanne, jossa näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa henkilöt näiden sukupuolen perusteella erityisen epäedulliseen asemaan toiseen sukupuoleen verrattuna, paitsi jos kyseisellä säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on puolueettomasti perusteltavissa oleva oikeutettu tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia;

– –

f) ’ammatilliset sosiaaliturvajärjestelmät’: järjestelmät, joita [direktiivi 79/7] ei koske ja joiden tarkoituksena on antaa palkansaajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille yrityksessä tai yritysryhmässä, taloudellisen toiminnan alueella tai ammattialalla tai ammattialojen ryhmässä etuudet, jotka täydentävät lakisääteisiin sosiaaliturvajärjestelmiin kuuluvia etuuksia tai korvaavat ne, riippumatta siitä, onko näiden järjestelmien piiriin kuuluminen pakollista tai vapaaehtoista.”

8 Mainitun direktiivin 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Syrjintäkielto”, säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta 4 artiklan säännösten soveltamista minkäänlaista välitöntä tai välillistä sukupuoleen perustuvaa syrjintää ei saa esiintyä ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä eikä varsinkaan, jos kysymyksessä on

a) tällaisten järjestelmien soveltamisala tai niiden piiriin pääsemisen edellytykset;

b) velvollisuus osallistua rahoitukseen ja maksuosuuksien laskentaperusteet;

– –”

9 Saman direktiivin 9 artiklan, jonka otsikko on ”Esimerkkejä sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tasa-arvoisen kohtelun periaatteen vastaisiin säännöksiin kuuluvat ne, jotka välittömästi tai välillisesti perustuvat sukupuoleen ja joilla

– –

e) asetetaan eri sukupuolille erilaiset etuuksien myöntämistä tai rajoittamista koskevat ehdot;

– –

k) muissa kuin h ja j alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa asetetaan erilaiset ehdot tai vain toiseen sukupuoleen sovellettavat ehdot, jotka koskevat järjestelmän piiristä lähtevällä työntekijällä tuleviin etuuksiin olevan oikeuden takaamista tai jatkumista.”

Espanjan oikeus

LGSS

10 Yleisen sosiaaliturvalain (Ley General de la Seguridad Social), sellaisena kuin sen konsolidoitu versio on hyväksyttynä 30.10.2015 annetulla kuninkaan asetuksella 8/2015 (Real Decreto Legislativo 8/2015; BOE nro 261, 31.10.2015, s. 103291 ja oikaisu BOE nro 36, 11.2.2016, s. 10898; jäljempänä LGSS), 251 §:ssä, jonka otsikko on ”Taattava turva”, säädetään seuraavaa:

”Kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmän piiriin kuuluvilla työntekijöillä on oikeus sosiaaliturvaetuuksiin tässä yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä säädetyin ehdoin ja edellytyksin seuraavat erityispiirteet huomioon ottaen:

– –

d) Kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmän mukaiseen suojaan ei kuulu työttömyysturva.”

11 LGSS:n 264 §:n, jonka otsikko on ”Suojellut henkilöt”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Seuraavat henkilöt kuuluvat työttömyysturvan piiriin, mikäli heidän on määrä suorittaa vakuutusmaksuja työttömyyden varalta:

a) yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvat palkansaajat;

– –”

Kuninkaan asetus 625/1985

12 Työttömyysturvasta 2.8.1984 annetun lain 31/1984 soveltamisesta 2.4.1985 annetun kuninkaan asetuksen 625/1985 (Real Decreto 625/1985, por el que se desarrolla la Ley 31/1984, de 2 de agosto, de Protección por Desempleo; BOE nro 109, 7.5.1985, s. 12699 ja oikaisu BOE nro 134, 5.6.1985, s. 16992) 19 §:n, jonka otsikko on ”Vakuutusmaksut”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kaikilla yrityksillä ja työntekijöillä, jotka kuuluvat yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään ja työttömyysturvaa antaviin erityisiin sosiaaliturvajärjestelmiin, on velvollisuus suorittaa vakuutusmaksuja työttömyyden varalta. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 CJ on kotitaloustyöntekijä, joka työskentelee työnantajalle, joka on luonnollinen henkilö. Hän on kuulunut tammikuusta 2011 lähtien kotitaloustyöntekijöihin sovellettavaan erityiseen sosiaaliturvajärjestelmään (jäljempänä kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmä).

14 CJ haki 8.11.2019 TGSS:ltä lupaa maksaa työttömyysvakuutusmaksuja saadakseen oikeuden työttömyysetuuksiin. Kyseiseen hakemukseen oli liitetty hänen työnantajansa kirjallinen suostumus tämän osallistumisesta vaadittuihin maksuihin.

15 TGSS hylkäsi CJ:n hakemuksen 13.11.2019 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, että CJ kuului kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmään ja että LGSS:n 251 §:n d kohdassa oli nimenomaisesti suljettu pois hänen mahdollisuutensa suorittaa kyseiseen järjestelmään vakuutusmaksuja työttömyysturvan saamiseksi. TGSS vahvisti CJ:n esittämän oikaisuvaatimuksen johdosta tämän päätöksen 19.12.2019 tekemällään päätöksellä.

16 CJ nosti 2.3.2020 TGSS:n jälkimmäisestä päätöksestä kanteen Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Vigossa (Vigon maakunnallinen hallintotuomioistuin nro 2, Espanja). CJ vetosi kanteensa tueksi lähinnä siihen, että LGSS:n 251 §:n d kohta merkitsee naispuolisten kotitaloustyöntekijöiden välillistä sukupuoleen perustuvaa syrjintää sosiaaliturvan alalla, ja naispuoliset kotitaloustyöntekijät muodostavat lähes koko tämän työntekijäryhmän.

17 CJ toteaa tältä osin, että vaikka kotitaloustyöntekijöitä suojataan tilapäiseltä työkyvyttömyydeltä, tilanteessa, jossa työkyvyttömyys jatkuu, he menettävät työpaikkansa joko sopimuksen perusteella tai työnantajan vetäytymisen vuoksi ilman, että heitä suojellaan työttömyyden varalta, toisin kuin muita palkattuja työntekijöitä. Koska työpaikkansa menettäneiden kotitaloustyöntekijöiden tilannetta ei rinnasteta sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvien

työntekijöiden tilanteeseen, työttömyysturvan epääminen merkitsee hänen mukaansa myös sitä, että nämä työntekijät eivät voi saada mitään muuta etuutta tai avustusta, jonka edellytyksenä on työttömyysetuuden saamista koskevan oikeuden päättyminen. Näin ollen LGSS:n 251 §:n d kohdassa asetetaan mainitut työntekijät sosiaalista ahdinkoa koskevaan tilaan, joka ilmenee paitsi välittömästi mahdottomuutena saada työttömyysetuuksia myös välillisesti mahdottomuutena saada muita sosiaaliavustuksia.

18 Ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on epäilyksiä kyseisen kansallisen säännöksen yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa. Se korostaa, että pääasian asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmään kuuluvien työntekijöiden ryhmä muodostuu lähes yksinomaan naisista. Kyseinen tuomioistuin katsoo näin ollen, että koska kyseisessä kansallisessa säännöksessä evätään kyseiseen ryhmään kuuluvilta naispuolisilta työntekijöiltä mahdollisuus saada työttömyysetuuksia, koska siinä estetään heitä maksamasta vakuutusmaksuja tämän riskin kattamiseksi, se merkitsee välillistä sukupuoleen perustuvaa syrjintää sosiaaliturvaetuuksien saamisen osalta. Koska tältä osin ei ole esitetty mitään nimenomaisia perusteluja, kyseinen syrjintä ei vaikuta oikeutetulta ja se saattaa siten olla kielletty direktiiveillä 79/7 ja 2006/54.

19 Tässä tilanteessa Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Vigo on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 79/7] 4 artiklan 1 kohtaa, joka koskee tasa-arvoista kohtelua ja jossa kielletään kaikenlainen välitön ja välillinen sukupuoleen perustuva syrjintä, kun kysymyksessä on velvollisuus osallistua sosiaalivakuutusmaksuihin, sekä [direktiivin 2006/54] 5 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohtaa, jossa säädetään identtisestä välittömän tai välillisen sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta, jos kysymyksessä ovat sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisala tai niiden piiriin pääsemisen edellytykset sekä velvollisuus osallistua rahoitukseen ja maksuosuuksien laskentaperusteet, tulkittava siten, että ne ovat esteenä LGSS:n 251 §:n d kohdan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jonka mukaan ’kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmän mukaiseen suojaan ei kuulu työttömyysturva’?

2) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko edellä mainittua säännöstä pidettävä esimerkkinä direktiivin 2006/54 9 artiklan 1 kohdan e ja/tai k alakohdassa tarkoitetusta kielletystä syrjinnästä siltä osin kuin riidanalainen säännös eli LGSS:n 251 §:n d kohta koskee lähes yksinomaan naisia?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

20 TGSS ja Espanjan hallitus väittävät, että sekä ennakkoratkaisupyyntö että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät ennakkoratkaisukysymykset on jätettävä tutkimatta.

21 Ne väittävät ensinnäkin ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisesta lähinnä, että pääasia ei tosiasiassa koske väitettyä vakuutusmaksujen suorittamista koskevaa oikeutta vaan työttömyysetuuksien saamista koskevan oikeuden tunnustamista. Tästä seuraa niiden mukaan yhtäältä, että kyseinen oikeusriita on keinotekoinen siksi, että CJ on saattanut asian ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi vilpillisin perustein. Ne toteavat

toisaalta, että koska tämänkaltaisen oikeuden tunnustaminen kuuluu sosiaaliturvatuomioistuinten toimivaltaan, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole hallintotuomioistuimena toimivaltainen käsittelemään tällaista oikeusriitaa, joten pyydetyn unionin oikeuden tulkinnan ja kyseisen oikeusriidan ratkaisun välillä ei ole minkäänlaista yhteyttä.

22 Lisäksi TGSS väittää, että siinä tapauksessa, että kyseinen oikeusriita koskisi tosiasiallisesti vakuutusmaksujen suorittamista koskevan oikeuden tunnustamista, direktiivin 79/7 tulkinta ei olisi tarpeen sen ratkaisemiseksi, koska kysymys kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmän takaaman turvan ulottuvuudesta on erotettava tämän järjestelmän rahoittamista koskevasta kysymyksestä.

23 Tässä yhteydessä on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Näin ollen silloin, kun kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen ratkaisemaan ne (tuomio 18.5.2021, Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” ym., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, 115 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Tästä seuraa, että unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että unionin oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 18.5.2021, Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” ym., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, 116 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Kuten SEUT 267 artiklan sanamuodosta itsestään ilmenee, pyydetyn ennakkoratkaisun on oltava tarpeen, jotta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi ”antaa päätöksen” käsiteltäväkseen saatetussa asiassa. Ennakkoratkaisumenettely edellyttää muun muassa, että kansallisessa tuomioistuimessa todella on vireillä oikeusriita, jossa tämän on annettava ratkaisu, jossa voidaan ottaa huomioon ennakkoratkaisuasiassa annettu tuomio (tuomio 18.5.2021, Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” ym., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, 117 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Kuten tämän tuomion 15 ja 18 kohdassa on todettu, pääasia koskee sitä, että TGSS on hylännyt kantajan hakemuksen saada lupa maksaa työttömyysvakuutusmaksuja saadakseen oikeuden vastaaviin työttömyysetuuksiin. Hylkääminen perustui siihen, että nämä etuudet eivät LGSS:n 251 §:n d kohdan nojalla kuulu kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmään. Tämä epääminen saattaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan merkitä direktiiveissä 79/7 ja 2006/54 kiellettyä välillistä sukupuoleen perustuvaa syrjintää, koska sitä sovelletaan työntekijäryhmään, joka koostuu lähes yksinomaan naisista.

27 Tässä tilanteessa on yhtäältä niin, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät kysymykset eivät ole hypoteettisia, ja toisaalta pyydetty unionin oikeuden tulkinta liittyy pääasian kohteeseen siltä osin kuin se koskee tosiasiassa työttömyysetuuksien saamista koskevan oikeuden tunnustamista, ja vaikuttaa olevan tarpeen tämän tuomion 25 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla, jotta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi antaa ratkaisunsa, sillä kyseisen tulkinnan perusteella se voi arvioida pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännöksen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa. Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

28 Tätä päätelmää ei horjuta Espanjan hallituksen väite, jonka mukaan ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa ratkaista näin määriteltyä pääasiaa, koska se kuuluu sosiaaliturvatuomioistuinten toimivaltaan. Tältä osin on nimittäin riittävää muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen asiana ei ole kyseenalaistaa arviointia, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tehnyt pääasian kanteen tutkittavaksi ottamisesta ja joka kuuluu ennakkoratkaisumenettelyssä kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan, eikä tutkia sitä, onko ennakkoratkaisupyyntö tehty tuomioistuinten organisaatiota ja oikeudenkäyntimenettelyjä koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti. Unionin tuomioistuimen on pysyttäydyttävä siinä päätöksessä, jolla jäsenvaltion tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, jollei sitä ole kumottu kansallisessa oikeudessa mahdollisesti säädetyssä muutoksenhakumenettelyssä (tuomio 16.7.2020, Governo della Repubblica italiana (Italialaisten rauhantuomarien asema), C-658/18, EU:C:2020:572, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Siltä osin kuin toiseksi on kyse ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottamisesta, Espanjan hallitus, jota komissio tältä osin tukee, väittää yhtäältä, ettei direktiiviä 2006/54 sovelleta LGSS:llä säänneltyyn Espanjan lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään. Nämä kysymykset on sen mukaan näin ollen jätettävä tutkimatta siltä osin kuin ne koskevat direktiiviä 2006/54.

30 Toisaalta Espanjan hallitus vaatii implisiittisesti, että mainitut kysymykset on jätettävä tutkimatta myös siltä osin kuin ne koskevat direktiiviä 79/7. Espanjan hallituksen mukaan mainitussa direktiivissä ei näet velvoiteta jäsenvaltioita antamaan turvaa tietyn tapauksen kuten työttömyyden varalta, mistä seuraa, että kantajan hakemus saada lupa maksaa tähän tapaukseen perustuvia vakuutusmaksuja saadakseen oikeuden pääasiassa kyseessä olevan etuuden kaltaisiin vastaaviin etuuksiin ei kuulu mainitun direktiivin soveltamisalaan.

31 Tältä osin riittää, kun todetaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun ei ole ilmeistä, että unionin säännöksen tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, väite, jonka mukaan kyseistä säännöstä ei sovelleta pääasiassa, ei liity ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamiseen vaan se koskee esitettyjen kysymysten aineellista arviointia (tuomio 28.10.2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 26 ja 27 kohdassa esitetyt seikat, esitetyt kysymykset on näin ollen otettava tutkittaviksi.

Asiakysymys

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, joita on syytä käsitellä yhdessä, pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 79/7 4 artiklan 1 kohtaa ja direktiivin 2006/54 5 artiklan b alakohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan työttömyysetuudet eivät kuulu kotitaloustyöntekijöille lakisääteisestä sosiaaliturvajärjestelmästä myönnettäviin sosiaaliturvaetuuksiin.

34 Tältä osin on aluksi todettava, että unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta sekä LGSS:n 251 §:n sanamuodosta ilmenee, että kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmä on osa LGSS:llä säänneltyä yleistä sosiaaliturvajärjestelmää ja että kotitaloustyöntekijöillä on oikeus sosiaaliturvaetuuksiin tässä yleisessä järjestelmässä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti. Erityisesti työttömyysetuuksien osalta LGSS:n 264 §:n 1 momentin a kohdasta ilmenee, että työttömyysturva kattaa lähtökohtaisesti kaikki kyseiseen yleiseen järjestelmään kuuluvat palkatut työntekijät, mikäli heidän on määrä suorittaa vakuutusmaksuja tällä perusteella.

35 Näin ollen on niin, että – kuten tämän tuomion 26 kohdassa on todettu – koska pääasiassa on kyseessä sen työttömyysturvan tunnustaminen kotitaloustyöntekijöille, joka heiltä on evätty LGSS:n 251 §:n d kohdan nojalla, tämä oikeusriita koskee pääasiallisesti Espanjan lakisääteisestä sosiaaliturvajärjestelmästä myönnettyjen työttömyysetuuksien henkilöllisen soveltamisalan laajuutta.

36 Tästä seuraa yhtäältä, että pääasiassa kyseessä olevat työttömyysetuudet kuuluvat direktiivin 79/7 soveltamisalaan ja että kyseistä direktiiviä siis sovelletaan tässä asiassa. Nämä etuudet kuuluvat näet lakisääteiseen järjestelmään, joka antaa turvaa mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa luetelluista tapauksista yhden eli työttömyyden varalta, ja ne liittyvät suoraan ja tosiasiallisesti tämän tapauksen varalta annettavaan turvaan (ks. vastaavasti tuomio 14.10.2021, INSS (Avoliittoon perustuva leskeneläke), C-244/20, ei julkaistu, EU:C:2021:854, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Tämä merkitsee toisaalta sitä, ettei direktiiviä 2006/54 voida soveltaa pääasiassa. Kyseisen direktiivin 1 artiklan toisen kohdan c alakohdasta, luettuna yhdessä sen 2 artiklan 1 kohdan f alakohdan kanssa, nimittäin ilmenee, että kyseistä direktiiviä ei sovelleta direktiivillä 79/7 säänneltyihin lakisääteisiin järjestelmiin (tuomio 12.12.2019, Instituto Nacional de la Seguridad Social (Äitien lisäeläke), C-450/18, EU:C:2019:1075, 34 kohta).

38 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 34–37 kohdassa esitetyt seikat, esitettyihin kysymyksiin vastaamiseksi on näin ollen lähinnä arvioitava, voiko LGSS:n 251 §:n d kohdan kaltainen kansallinen säännös johtaa direktiivin 79/7 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan toisen perustelukappaleen ja 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan viidennen luetelmakohdan kanssa, tarkoitettuun sukupuoleen perustuvaan syrjintään Espanjan lakisääteisen sosiaaliturvajärjestelmän, jolla annetaan turvaa työttömyyden varalta, henkilöllisen soveltamisalan osalta.

39 Tältä osin on aluksi todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännös ei merkitse välittömästi sukupuoleen perustuvaa syrjintää, koska sitä sovelletaan erotuksetta mies- ja naispuolisiin työntekijöihin, jotka kuuluvat kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmään.

40 Siitä, merkitseekö sama kansallinen säännös välillistä syrjintää, on ensinnäkin muistutettava, että tämä käsite on direktiivin 79/7 asiayhteydessä ymmärrettävä samalla tavalla kuin direktiivin 2006/54 asiayhteydessä (tuomio 8.5.2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 24 kohta). Viimeksi mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdasta ilmenee, että sukupuoleen välillisesti perustuvalla syrjinnällä tarkoitetaan tilannetta, jossa näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa henkilöt näiden sukupuolen perusteella erityisen epäedulliseen asemaan toiseen sukupuoleen verrattuna, paitsi jos kyseinen säännös, peruste tai käytäntö on puolueettomasti perusteltavissa oikeutetulla tavoitteella ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

41 Tällaisesta erityisen epäedullisesta asemasta voitaisiin katsoa olevan kyse muun muassa silloin, jos osoitettaisiin, että kyseinen säännös, peruste tai käytäntö vaikuttaa kielteisesti huomattavasti suurempaan osuuteen yhtä sukupuolta olevista henkilöistä verrattuina toista sukupuolta oleviin henkilöihin. Kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida, onko tilanne tämä pääasiassa (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, 38 kohta ja tuomio 21.1.2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 25 kohta).

42 Tilanteessa, jossa kansallisella tuomioistuimella on käytössään tilastotietoja, unionin tuomioistuin on katsonut, että kyseisen tuomioistuimen asiana on yhtäältä ottaa huomioon kaikki sen kansallisen säännöstön piiriin kuuluvat työntekijät, johon erilainen kohtelu perustuu, ja toisaalta verrata niiden työntekijöiden osuuksia, joihin väitetysti erilainen kohtelu vaikuttaa ja joihin se ei vaikuta, kyseisen säännöstön soveltamisalaan kuuluvan naispuolisen työvoiman keskuudessa ja samoja osuuksia tähän soveltamisalaan kuuluvan miespuolisen työvoiman keskuudessa (ks. vastaavasti tuomio 24.9.2020, YS (Ylemmän henkilöstön ammatilliset lisäeläkkeet), C-223/19, EU:C:2020:753, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 26 kohta).

43 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tältä osin arvioida, missä määrin sille esitetyt tilastotiedot ovat luotettavia ja voidaanko ne ottaa huomioon; sen on toisin sanoen arvioitava muun muassa, voidaanko niiden katsoa ilmaisevan muuta kuin täysin satunnaisia tai suhdanteita kuvaavia ilmiöitä ja ovatko ne riittävän merkityksellisiä (tuomio 24.9.2020, YS (Ylemmän henkilöstön ammatilliset lisäeläkkeet), C-223/19, EU:C:2020:753, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 27 kohta).

44 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, nyt käsiteltävässä asiassa on otettava huomioon paitsi kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmään kuuluvat henkilöt myös kaikki työntekijät, jotka kuuluvat Espanjan yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään, johon mainitut kotitaloustyöntekijät on sisällytetty (ks. vastaavasti tuomio 21.1.2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 28 kohta). Kuten näet tämän tuomion 35 kohdassa on jo todettu, pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännös vaikuttaa tässä yleisessä järjestelmässä myönnettyjen työttömyysetuuksien henkilöllisen soveltamisalan määrittelyyn.

45 On kuitenkin todettava, että TGSS:n suullisissa huomautuksissa esitetyistä tilastotiedoista ilmenee yhtäältä, että 31.5.2021 mainittuun yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuului 15 872 720 palkattua työntekijää, joista 7 770 798 oli naisia (48,96 prosenttia palkatuista työntekijöistä) ja 8 101 899 miehiä (51,04 prosenttia palkatuista työntekijöistä). Toisaalta kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmään kuului samana ajankohtana 384 175 palkattua työntekijää, joista 366 991

oli naisia (95,53 prosenttia tähän erityisjärjestelmään kuuluvista henkilöistä eli 4,72 prosenttia naispuolisista palkatuista työntekijöistä) ja 17 171 miehiä (4,47 prosenttia kyseiseen erityisjärjestelmään kuuluvista työntekijöistä eli 0,21 prosenttia miespuolisista palkatuista työntekijöistä).

46 Näistä tilastotiedoista ilmenee siten, että niiden Espanjan yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvien naispuolisten palkattujen työntekijöiden osuus, joihin pääasiassa kyseessä olevasta kansallisesta säännöksestä johtuva erilainen kohtelu vaikuttaa, on huomattavasti suurempi kuin miespuolisten palkattujen työntekijöiden osuus.

47 Tästä seuraa, että jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päätyisi sen tehtävänä olevan, tämän tuomion 42 ja 43 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetun arvioinnin päätteeksi siihen lopputulokseen, että kyseiset tilastotiedot ovat luotettavia, edustavia ja merkityksellisiä, olisi katsottava, että LGSS:n 251 §:n d kohdassa saatetaan naispuoliset työntekijät erityisen epäedulliseen asemaan miespuolisiin työntekijöihin verrattuna.

48 Tästä seuraa, että kyseinen kansallinen säännös merkitsee direktiivin 79/7 4 artiklan 1 kohdan vastaista välillistä sukupuoleen perustuvaa syrjintää, paitsi jos se voidaan perustella objektiivisilla seikoilla, joilla ei ole mitään tekemistä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kanssa. Näin on silloin, jos kyseisellä säännöksellä toteutetaan sosiaalipolitiikan hyväksyttävää tavoitetta, se on sovelias kyseisen päämäärän saavuttamiseksi ja se on sitä varten tarpeellinen, minkä lisäksi sen voidaan katsoa olevan omiaan takaamaan kyseessä olevan tavoitteen vain, jos se tosiasiallisesti vastaa pyrkimykseen saavuttaa tavoite ja jos sitä pannaan täytäntöön johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti (ks. vastaavasti tuomio 20.10.2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, 70 ja 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 31 ja 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Sillä, että kotitaloustyöntekijöiden tilanne ei väitetysti ole verrattavissa Espanjan yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvien muiden palkattujen työntekijöiden tilanteeseen, mihin Espanjan hallitus on vedonnut tukeakseen väitettään siitä, ettei kyse ole tällaisesta välillisestä syrjinnästä, ei ole tältä osin merkitystä.

50 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa, toisin kuin asiassa, joka johti 26.6.2018 annettuun tuomioon MB (Sukupuolenvaihdos ja vanhuuseläke) (C-451/16, EU:C:2018:492), johon Espanjan hallitus on viitannut, pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännös ei näet merkitse välitöntä sukupuoleen perustuvaa syrjintää, joka voitaisiin kyseenalaistaa sillä, että kotitaloustyöntekijöiden tilanne ei väitetysti ole verrattavissa muiden palkattujen työntekijöiden tilanteeseen.

51 Toiseksi tämän tuomion 48 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetun objektiivisen oikeuttamisperusteen olemassaolosta on korostettava, että vaikka viime kädessä kansallisen tuomioistuimen, jonka yksinomaiseen toimivaltaan tosiseikkojen arviointi ja kansallisen lainsäädännön tulkinta kuuluvat, on päätettävä, onko pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäännös perusteltavissa tällaisella objektiivisella seikalla ja miltä osin se on perusteltavissa, unionin tuomioistuin, jonka tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisiä vastauksia ennakkoratkaisumenettelyssä, on toimivaltainen antamaan pääasian asiakirja-aineiston sekä sille esitettyjen kirjallisten ja suullisten huomautusten perusteella ohjeita, joiden avulla kansallinen tuomioistuin voi antaa ratkaisunsa (tuomio 20.10.2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.9.2020, YS (Ylemmän henkilöstön ammatilliset lisäeläkkeet), C-223/19, EU:C:2020:753, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Tässä yhteydessä unionin tuomioistuin on toistuvasti katsonut, että vaikka jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta, kun ne valitsevat toimenpiteet, joilla ne voivat toteuttaa sosiaali- ja työllisyyspoliittiset tavoitteensa (tuomio 20.10.2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.1.2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, 33 kohta), asianomaisen jäsenvaltion on kuitenkin syrjiväksi oletetun säännöksen laatijana osoitettava, että säännös on tämän tuomion 48 kohdassa vahvistettujen edellytysten mukainen (ks. vastaavasti tuomio 20.10.2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, 74 kohta ja tuomio 17.7.2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, 55 kohta).

53 Käsiteltävässä asiassa Espanjan hallitus ja TGSS väittävät kirjallisissa ja suullisissa huomautuksissaan, että lainsäädäntöpoliittinen päätös jättää kotitaloustyöntekijät työttömyysturvan ulkopuolelle liittyy tämän ammattialan erityispiirteisiin. On nimittäin niin, että yhtäältä kotitaloustyöntekijöiden parissa työllisyysaste on korkea, koulutustaso ja näin ollen palkkataso ovat alhaiset ja huomattava osuus työntekijöistä ei kuulu sosiaaliturvajärjestelmän piiriin. Toisaalta näiden työntekijöiden työsuhteelle on ominaista se, että heidän työnantajansa ei ole ammattimainen toimija vaan perheen pää, joka ei saa voittoa kyseisten työntekijöiden palkkatyöstä, sekä se, että työskentely työsuhteessa tapahtuu kotitaloudessa, mikä vaikeuttaa sekä työttömyysetuuksien saamisen edellytysten tarkistamista että tarkastuksia kotirauhan vuoksi.

54 Tässä yhteydessä työttömyyden varalta suoritettavien vakuutusmaksujen nousun aiheuttama palkkojen ja niiden sivukulujen kasvu voisi Espanjan hallituksen ja TGSS:n mukaan johtaa työllisyysasteen alenemiseen kotitaloustyöntekijöiden parissa uusien työhönottojen vähenemisen ja työsuhteiden päättämisen vuoksi sekä laittomaan työskentelyyn ja sosiaaliturvapetoksiin, ja se voisi näin ollen johtaa kotitaloustyöntekijöiden suojelun heikentymiseen. Pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella säännöksellä pyritään näin ollen turvaamaan työllisyysaste ja torjumaan laitonta työskentelyä ja sosiaaliturvapetoksia työntekijöiden sosiaaliseksi suojelemiseksi.

55 Espanjan hallitus toteaa lisäksi, että mainittu kansallinen säännös on oikeassa suhteessa sillä tavoiteltujen hyväksyttävien sosiaalipoliittisten tavoitteiden toteuttamiseen. Yhtäältä nimittäin kotitaloustyöntekijät saavat – ainoastaan työttömyysetuuksia lukuun ottamatta – lähtökohtaisesti kaikki Espanjan yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä myönnetyt etuudet siitä huolimatta, että heidän osuutensa tämän järjestelmän rahoittamisesta on alennettujen vakuutusmaksujen vuoksi pienempi. Lisäksi työttömyysturvan epääminen koskee sellaista riskiä, joka ei ole yleinen kyseisessä työntekijäryhmässä.

56 Toisaalta se, että työttömyysetuudet jätetään kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmästä myönnettävien etuuksien ulkopuolelle, ei Espanjan hallituksen mukaan aiheuta täydellistä suojan puutetta työttömyyden varalta, koska näiden työntekijöiden, joiden työtehtävät päättyvät tai vähentyvät covid-19-pandemiaan liittyvän terveyskriisin yhteydessä, hyväksi on säädetty työntekomahdollisuuksien puuttumisen johdosta maksettavasta poikkeuksellisesta ja tilapäisestä avustuksesta.

57 Tässä yhteydessä on todettava ensinnäkin pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännöksen päämääristä, että tavoitteet, jotka koskevat yhtäältä työllisyysasteiden säilyttämistä ja työhönoton edistämistä sekä toisaalta laittoman työn ja sosiaaliturvapetosten torjuntaa työntekijöiden sosiaaliseksi suojelemiseksi, ovat unionin yleisiä tavoitteita, kuten SEU 3 artiklan 3 kohdasta ja SEUT 9 artiklasta ilmenee.

58 Lisäksi on niin, kuten julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa, että unionin tuomioistuin on pitänyt näitä tavoitteita hyväksyttävänä sosiaalipoliittisena tavoitteena (ks. vastaavasti tuomio 16.10.2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, 64–66 kohta ja tuomio 2.4.2020, Comune di Gesturi, C-670/18, EU:C:2020:272, 36 ja 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja yleistä etua koskevana pakottavana syynä, joka voi oikeuttaa perussopimuksessa tunnustettujen perusvapauksien käyttämisen rajoittamisen (ks. vastaavasti tuomio 16.4.2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.11.2018, Čepelnik, C-33/17, EU:C:2018:896, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

59 Lisäksi oikeuskäytännössä on jo katsottu, että mainituilla tavoitteilla voitiin oikeuttaa erilainen kohtelu, joka kohdistui selvästi useampiin naisiin kuin miehiin lakisääteisen työttömyysvakuutusjärjestelmän piiriin pääsemisen yhteydessä (ks. vastaavasti tuomio 14.12.1995, Megner ja Scheffel, C-444/93, EU:C:1995:442, 27, 28 ja 32 kohta).

60 Näin ollen on katsottava, että LGSS:n 251 §:n d kohdalla tavoitellut päämäärät ovat lähtökohtaisesti hyväksyttäviä sosiaalipoliittisia tavoitteita, joilla voidaan oikeuttaa tähän kansalliseen säännökseen sisältyvä välillinen sukupuoleen perustuva syrjintä.

61 Toiseksi, siltä osin kuin on kyse mainitun kansallisen säännöksen soveltuvuudesta näiden päämäärien toteuttamiseen ja erityisesti siitä, onko se pantu täytäntöön johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla, on todettava yhtäältä, että se, että työntekijöitä suojellaan sosiaaliturvajärjestelmien avulla johtaa luonnostaan tähän tuotantotekijään liittyvien kustannusten nousuun, mikä voi työmarkkinoille ominaisten olosuhteiden mukaan vaikuttaa työllisyysasteeseen työmarkkinoiden kaikilla aloilla, ja toisaalta, että jo pelkästään tällaisten järjestelmien olemassaolo luo – kyseisestä alasta riippumatta – riskin siitä, että niiden tarjoamaan suojaan vedotaan petollisesti.

62 Jotta voitaisiin katsoa, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännös on pantu täytäntöön johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti tämän tuomion 57 kohdassa mainittuja tavoitteita silmällä pitäen, on siis osoitettava, että se työntekijäryhmä, joka siinä jätetään työttömyysturvan ulkopuolelle, eroaa merkityksellisellä tavalla muista työntekijäryhmistä, joita ei ole jätetty sen ulkopuolelle.

63 TGSS:n ja Espanjan hallituksen huomautuksista ilmenee tältä osin, että kaikki muut työntekijäryhmät, joiden työsuhteessa työskentely tapahtuu kotitalouksissa työnantajille, jotka eivät ole ammattimaisia toimijoita, tai joiden alalla on työllisyysasteen, koulutuksen ja palkan osalta samat erityispiirteet kuin kotitaloustyöntekijöillä, kuten puutarhureiden, yksityisten autonkuljettajien, maataloustyöntekijöiden sekä siivousyritysten palveluksessa olevien työntekijöiden ryhmät, kuuluvat työttömyysturvan piiriin, ja näin on siitä huolimatta, että heidän vakuutusmaksunsa ovat toisinaan alhaisempia kuin kotitaloustyöntekijöiltä perittävät vakuutusmaksut.

64 Näin ollen ei vaikuta siltä, että lainsäädännöllinen ratkaisu, jossa kotitaloustyöntekijöiltä evätään Espanjan yleisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaiset työttömyysetuudet, olisi toteutettu johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla verrattuna muihin työntekijäryhmiin, jotka saavat näitä samoja etuuksia, vaikka näillä on tämän tuomion 53 kohdassa mainittujen kotitaloustyöntekijöiden ominaispiirteiden ja työehtojen kaltaisia ominaispiirteitä ja työehtoja ja näin ollen vastaavanlaisia riskejä työllisyysasteen laskun, sosiaaliturvapetosten ja laittoman työskentelyn osalta.

65 Lisäksi on korostettava sitä seikkaa – josta pääasian asianosaiset ovat yksimielisiä –, että kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmään kuuluminen antaa lähtökohtaisesti oikeuden kaikkiin Espanjan yleisessä sosiaaliturvajärjestelmässä myönnettyihin etuuksiin työttömyysetuuksia lukuun ottamatta. Espanjan hallituksen huomautuksista ilmenee erityisesti, että kotitaloustyöntekijöiden erityisjärjestelmä antaa turvaa työtapaturmiin ja ammattitauteihin liittyvien riskien varalta.

66 Koska näihin muihin etuuksiin vaikuttaa liittyvän samoja sosiaaliturvapetosten riskejä kuin työttömyysetuuksiin, kyseinen seikka näyttää voivan kyseenalaistaa myös pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännöksen sisäisen johdonmukaisuuden näihin muihin etuuksiin nähden. Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, mikä vaikutus kotitaloustyöntekijöihin sovellettavien vakuutusmaksujen asteittaisella korotuksella, johon Espanjan hallitus on kirjallisissa huomautuksissaan viitannut, on tämän kansallisen säännöksen johdonmukaisuuteen.

67 Näissä olosuhteissa on katsottava, että – kuten myös julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 99 kohdassa – Espanjan hallituksen ja TGSS:n esittämistä seikoista ei ilmene, että kyseisen jäsenvaltion valitsemilla keinoilla voidaan saavuttaa tavoitellut hyväksyttävät sosiaalipoliittiset tavoitteet, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin arvioitava.

68 Lisäksi on vielä todettava kolmanneksi, että jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin katsoisi, että pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella säännöksellä vastataan hyväksyttäviin sosiaalipoliittisiin tavoitteisiin ja että sillä voidaan toteuttaa nämä tavoitteet, sen olisi vielä tarkistettava, ylitetäänkö kyseisellä säännöksellä se, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

69 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisupyynnöstä ja CJ:n suullisista huomautuksista ilmenee, että työttömyysturvan epäämiseen sisältyisi se, että kotitaloustyöntekijät eivät voisi saada muita sosiaaliturvaetuuksia, joihin näillä työntekijöillä olisi oikeus ja joiden myöntämisen edellytyksenä on työttömyysetuuksien, kuten pysyvän työkyvyttömyyden perusteella maksettavien avustusten tai työttömille myönnettävien sosiaaliavustusten, saamista koskevan oikeuden päättyminen.

70 Koska tämä epääminen johtaisi kotitaloustyöntekijöiden sosiaalisen suojelun heikentymiseen, joka ilmenisi sosiaalista ahdinkoa koskevana tilana, ei vaikuta siltä, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännös olisi tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta, joka koskee seurauksia, joita mainitulla epäämisellä väitetään olevan muiden sosiaalietuuksien myöntämisen kannalta, muuta johdu.

71 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava, että direktiivin 79/7 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan työttömyysetuudet eivät kuulu kotitaloustyöntekijöille lakisääteisestä sosiaaliturvajärjestelmästä myönnettäviin sosiaaliturvaetuuksiin, kun tällä säännöksellä asetetaan naispuoliset työntekijät erityisen epäedulliseen asemaan miespuolisiin työntekijöihin verrattuna ja kun sitä ei voida perustella objektiivisilla seikoilla, joilla ei ole mitään tekemistä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä 19.12.1978 annetun neuvoston direktiivin 79/7/ETY 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan työttömyysetuudet eivät kuulu kotitaloustyöntekijöille lakisääteisestä sosiaaliturvajärjestelmästä myönnettäviin sosiaaliturvaetuuksiin, kun tällä säännöksellä asetetaan naispuoliset työntekijät erityisen epäedulliseen asemaan miespuolisiin työntekijöihin verrattuna ja kun sitä ei voida perustella objektiivisilla seikoilla, joilla ei ole mitään tekemistä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kanssa.

Allekirjoitukset